

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 14 czerwca 2012 roku

ZEW/500/12-1/2012/ESn

**Państwo
Prezydenci Miast,
Burmistrzowie, Wójtowie,
Starostowie Powiatów**

Państwo Państwo,

jestem bardzo zaniepokojony docierającymi do mnie licznymi informacjami o likwidacji kolejnych szkolnych stołówek.

Organizacja żywienia – oprócz działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej – jest ważną funkcją szkół i przedszkoli. Jego realizację (tj. zorganizowanie stołówki) umożliwia przepis art. 67 a ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Z informacji, które otrzymuję wynika, że podstawowym argumentem przy podejmowaniu decyzji o likwidacji szkolnych stołówek i zastępowaniem ich inną formą żywienia uczniów, tj. cateringiem, są kwestie finansowe. Zasady naliczania opłat za posiłki w szkolnych stołówkach (określone art. 67a ust. 4 ustawy o systemie oświaty) oraz zapewnienie wymogów sanitarnych dotyczących żywienia zbiorowego generują określone koszty, które ponosi budżet gminy lub starostwa. Jest oczywiste, że zaprzestanie funkcjonowania typowych szkolnych stołówek oznacza dla każdego organu prowadzącego szkołę oszczędności finansowe. Wdrażane zmiany wiążą się jednak ze wzrostem kosztów posiłków, które z kolei nie są obojętne dla budżetów domowych. Trudno odmówić słuszności argumentacji przedstawianej przez rodziców i innych osób występujących w tej sprawie, że koszty tych zmian poniosą dzieci i ich rodziny. Najpoważniejszą wadą nowo wprowadzanego systemu jest prawdopodobieństwo wyłączenia grupy dzieci pochodzących z rodzin o niskim statusie ekonomicznym z możliwości spożycia w szkole gorącego posiłku. Dla tego typu rodzin dwu lub trzykrotne podwyższenie ceny jednostkowej posiłku powoduje poważne skutki – często uniemożliwiające ich zaakceptowanie. Sytuacja staje się więc szczególnie trudna dla gospodarstw domowych, które nie korzystają ze wsparcia pomocy społecznej, a ich status ekonomiczny jest na tyle niezadowolający, aby nie odczuć wzrostu tego typu kosztów.

W celu realizacji zasady pomocniczości Państwa (zawartej w Konstytucji RP) został stworzony program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Wspiera on gminy w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym, m.in. w zakresie dożywiania dzieci. W ramach programu są również realizowane działania dotyczące w szczególności tworzenia nowych lub doposażenia istniejących punktów przygotowywania lub wydawania posiłków oraz ich dowozu. Mimo tego w Polsce nadal są takie szkoły, w których nie funkcjonują stołówki, ale nie ma nawet sklepiku szkolnego. Takiego stanu rzeczy nie da się wytłumaczyć brakiem potrzeb w tym zakresie. W szkołach uczą się przecież dzieci i młodzież. Długość ich pobytu wskazuje na potrzeby, których zaspokojenie decyduje o prawidłowym funkcjonowaniu rozwijających się organizmów. Dzieci i młodzież w wieku szkolnym wykazują zwiększone zapotrzebowanie na energię i składniki odżywcze. Dostarczenie ich w odpowiedniej ilości i jakości zapewnia prawidłowy rozwój fizyczny i psychiczny. Dlatego tak bardzo jest istotne, jaki i kiedy będzie spożywany posiłek. Nie mogę więc pominąć milczeniem faktu likwidowania szkolnych stołówek. Stwarza to przecież ryzyko zwiększenia grupy dzieci niedożywionych.

Proszę zatem, aby planowane przez Państwa zmiany były poprzedzone nie tylko wnikliwą analizą kosztów utrzymania stołówek, ponoszonych przez budżet gminy/powiatu (i poszukiwaniem tańszych rozwiązań), ale przede wszystkim rzetelnym rozpoznaniem potrzeb żywieniowych uczniów, konsekwencji wprowadzanych zmian oraz ostatecznego wyboru takiego rozwiązania systemowego, które nie spowoduje sytuacji, że ucierpi na tym zdrowie dzieci.

Zakończeniu działalności szkolnej stołówki powinna towarzyszyć świadomość, że ewentualne jej przywrócenie będzie się wiązało ze znaczną inwestycją finansową, a zatem jest to proces praktycznie nieodwracalny. Dlatego tym bardziej zachęcam do refleksji, gdyż problem ten dotyczy dziecka i zabezpieczenia jego podstawowych potrzeb.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 3 i art.10 a ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), uprzejmie proszę o szczególnie rzetelną analizę, poprzedzającą wprowadzanie zmian w sposobie żywienia w szkołach i placówkach, tak aby podejmowane działania miały na uwadze przede wszystkim dobro dziecka. To od nas, dorosłych, zależy tworzenie dzieciom odpowiednich warunków do prawidłowego rozwoju. Nie zapominajmy, że okres, w którym dziecko rośnie, rozwija się i uczy decyduje o jego przyszłych możliwościach, czyli o kondycji naszego Państwa w przyszłości.

Z wyrazami szacunku
Marek Pińcheński

Szanowny Pan Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka
ul. Przemysłowa 30/32
00-450 Warszawa

RO.4424.61.2012

W odpowiedzi na pismo znak: ZEW/500/12-1/2012/ESn z dnia 14-06-2012 roku w sprawie podejmowania decyzji o likwidacji szkolnych stołówek, informuję, że w szkołach Gminy Supraśl nie funkcjonują szkolne stołówki. Zapewnienie dzieciom dożywiania odbywa się w formie cateringu. Rodziny o niskich dochodach korzystają z rządowego programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania". Nie otrzymujemy niepokojących sygnałów, które świadczyłyby, że zorganizowane w takiej formie dożywianie nie spełnia wymagań rodziców i powoduje nadmierne obciążenie domowego budżetu.

Natomiast w Przedszkolu z Oddziałami Integracyjnymi w Supraślu wyżywienie zapewniane jest we własnym zakresie i nie korzysta się z usług firm cateringowych.

Z poważaniem

